

Zelf regelen: FAQ

Wat is 'Zelf regelen'?

'Zelf regelen' is een interactieve workshop voor maatschappelijke organisaties die mensen ondersteunen bij het omgaan met veeleisende (soms zelfs ondoenlijke) regelgeving. Het doel van de workshop is ten eerste om ervaringen, ideeën en best practices onderling te delen en op deze manier van elkaar te leren. Ten tweede willen wij aan de hand van recent filosofisch en wetenschappelijk onderzoek laten zien hoe je de omgeving zo kan inrichten dat je het 'doenvermogen' van mensen niet beperkt, maar juist vergroot.

Wetenschappelijk onderzoek heeft de afgelopen jaren veel inzichten geboden in de manier waarop onze keuzes gestuurd worden door de omgeving. In de workshop zullen we onderzoeken hoe dit soort kennis kan worden ingezet bij het ondersteunen van mensen bij regelgeving en papierwerk. Verder zullen we laten zien dat de vraag wanneer regelgeving 'doenbaar' is voor mensen, ook filosofische aspecten heeft. Wat is het verschil tussen: 'het is niet te doen' en 'het is lastig, maar wel te doen'? Hoeveel inspanning kunnen we redelijkerwijs verwachten van mensen? En hoe weten we of mensen die inspanning kunnen leveren of niet? Is 'inspanning' een mechanisme in je hoofd? Tijdens de workshop zullen we laten zien hoe de filosofie van zelfcontrole, gewoontes en nudging inzicht kan bieden in praktische vragen over doenbaarheid.

Wat is het idee achter 'Zelf regelen'?

Dr. Annemarie Kalis, filosoof aan de Universiteit Utrecht, doet onderzoek naar autonomie, en naar de manier waarop de omgeving ons handelen beïnvloedt. De overheid speelt een belangrijke rol in het inrichten van onze omgeving. Daarmee beïnvloedt zij ook het gedrag van alle mensen. Verschillende overheidsorganen leggen de Nederlandse burgers allerlei regels op die meer of minder 'doenlijk' zijn. In sommige situaties is het erg lastig om regelgeving goed na te komen. Denk bijvoorbeeld aan een pas gescheiden ouder die nog nooit de financiën geregeld heeft en nu ineens allerlei complexe formulieren zelf moet invullen, naast de druk die werk, kinderen en de scheiding op hem/haar leggen. De kans dat iemand in zo'n situatie iets mist of een klein foutje maakt, is groot. Zo'n foutje kan direct grote gevolgen hebben – bijvoorbeeld in de vorm van boetes – die de situatie alleen maar complexer maken. De kinderopvangtoeslagaffaire is natuurlijk op dit moment *het* voorbeeld van de gevolgen van ondoenlijke regelgeving, maar het is duidelijk dat het probleem breder is.

Wij zijn ervan overtuigd dat de overheid verantwoordelijk is om beleid 'doenlijker' te maken voor de Nederlandse burger. Echter, zolang dat nog niet in alle situaties het geval is, hopen wij te kunnen helpen om de kloof tussen wat mensen moeten doen en kunnen doen te verkleinen, om te voorkomen dat mensen slachtoffer worden van ondoenlijke regels. Maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor mensen in een kwetsbare fase van hun leven (daklozen, alleenstaande ouders, vluchtelingen) hebben vaak veel ervaring met het helpen 'navigeren' in regelgeving en papierwerk. Het doel van de workshop is om dit soort ervaringen, ideeën en *best practices* onderling te delen en op deze manier van elkaar te leren. Daarnaast willen wij, vanuit het perspectief van de wetenschap, de deelnemers prikkelen en ze laten zien hoe de omgeving de autonomie van mensen kan beperken, maar misschien ook juist kan vergroten.

Op welke manier(en) kan ik meedoen?

'Zelf regelen' is een interactief evenement. Ieder onderdeel van het evenement bevat discussie-elementen. Als deelnemer zul je dus sowieso uitgenodigd worden om jouw ervaringen met 'ondoenlijk beleid' te delen. Denk hierbij niet alleen aan jouw rol als hulpverlener, begeleider of

vertegenwoordiger, maar ook aan eventuele persoonlijke ervaringen: Hoe gaat het bij de mensen die je helpt en hoe gaat het bij jou?

Als je meer wilt doen, kun je Eline mailen (e.r.degroot@uu.nl). Er is ruimte voor extra input, of dit nu in de vorm van een workshop of een casus-voorstel is. We kunnen je ideeën tijdens een bel- of online afspraak doorspreken en zoeken naar de beste manier om deze te implementeren.

Wat kan ik verwachten als ik meedoe aan 'Zelf regelen'?

Het evenement start met een introductie, gevolgd door korte presentaties van wetenschappers en maatschappelijke organisaties over de gevolgen van ondoenlijke regelgeving. Na de presentaties wordt de groep opgedeeld in kleine multidisciplinaire groepjes. In deze groepjes worden verschillende casussen besproken en gekeken hoe de kloof tussen wat mensen moeten doen en kunnen doen verkleind kan worden. Denk hierbij aan erg ingewikkelde formulieren waar mensen met een druk leven geen tijd voor hebben of stapels brieven van allerlei verschillende schuldeisers die tegelijk beslag proberen te leggen op je inkomen. Tijdens de casussen wordt je uitgenodigd om 'out of the box' te denken en te onderzoeken of de oplossingen die jij gebruikt ook toepasbaar zijn op andere situaties. Uiteindelijk sluiten we af met een plenaire dialoog. Tijdens dit gesprek is er ruimte bevindingen terug te koppelen.

Wie zijn jullie eigenlijk?

Wij zijn een onderzoeksgroep van de Universiteit Utrecht. Dr. Annemarie Kalis, het hoofd van de onderzoeksgroep, is onder andere expert op het gebied van filosofie van de psychologie. Eline de Groot is een onderzoeksassistent van dr. Annemarie Kalis. Ze heeft een achtergrond in hersenwetenschappen en is vooral geïnteresseerd in de praktische toepassing van filosofische ideeën.

Gaan jullie de discussies die tijdens het evenement gevoerd worden ook voor onderzoek gebruiken?

Niet rechtstreeks: De discussies tijdens de workshop worden niet opgenomen. Wel hopen we natuurlijk door de workshop meer praktisch inzicht te krijgen in de manier waarop de omgeving de autonomie van mensen beïnvloedt, en hoe deze autonomie versterkt zou kunnen worden. Voor meer informatie over ons onderzoek kunt u terecht op onze website: <https://selfcontrol.sites.uu.nl/>.

Hoe zit het met de coronamaatregelen?

We zullen ons op 5 november aan de door de overheid opgelegde coronamaatregelen houden. Hopelijk betekent dit dat we elkaar in persoon kunnen treffen. We verwachten met ongeveer 20 tot 30 mensen te zijn en hebben een ruimte die dit ook toelaat.

Mochten de coronamaatregelen het niet toestaan dat we het evenement op locatie organiseren, dan wordt het omgezet in een online of hybride versie. Hier zal iedereen tijdig van op de hoogte worden gesteld.